

Ministrica Monika Kirbiš Rojs: Če bi uspeli s pokrajinami, bi bil res velik življenjski uspeh

21.7.2026 - | gov.si

Z ministrico za lokalno samoupravo, kohezijo in regionalni razvoj dr. Moniko Kirbiš Rojs v Mariboru o selitvi sedeža in drugih premikih ministrstev, o razvoju Maribora in regij, sodelovanju z občinami, črpanju evropskega denarja in seveda o ključnem, ustanavljanju pokrajin med željami in realnimi možnostmi. Z ministrico se je pogovarjala novinarka Večera Petra Lesjak Tušek.

Intervju v celoti

Za intervju sva se seveda sestali v Mariboru, več vsebinskih, ne le simbolnih razlogov je za srečanje tukaj in ne v Ljubljani. Kako poteka napovedana selitev sedež ministrstva v Maribor, da torej tu ne bo le enota oziroma izpostava Ljubljane - in koliko bo v praksi ta selitev morda vseeno manj prikladna, vsaj dokler so vse ostale ustanove koncentrirane povečini v Ljubljani.

"Smo v postopkih, čakali smo, da se sprejme novela zakona o državni upravi, čemur je sledil enomesečni rok, da se to uredi. Računamo, da bomo formalno imeli sedež v Mariboru okrog 15. julija. Naredili bomo tudi otvoritev, a bomo še videli, ali bo smiselno že julija ali mogoče raje septembra, glede na to, kako se bomo dogovorili na vladi, ker je tudi čas dopustov in se bomo prilagodili. Je pa tako, da ima ministrstvo za regionalni razvoj že zdaj enote v Ljubljani, v Štanjelu, v Mariboru, tako da te bomo ravno zato, da so dostopne ljudem po vsej Sloveniji, tudi ohranili. Na Mariboru bomo seveda gradili v prihodnje, tudi gledali, da bo tu najmočnejši del, del bomo še pa vedno ohranili v Ljubljani in na Primorskem."

To je v Ljubljani smiselno glede na ostale institucije, ki so v vsakem primeru centralizirane in obveznosti tam.

"To je smiselno, tudi sama imam trikrat na teden obvezo, da grem v Ljubljano, ob torkih so vladni odbori, ob četrtnih seje vlade, ki so za ministre obvezne, ob ponedeljkih so kolegiji ministrov, predsednikov strank, tako da smo nekako na poti med Mariborom in Ljubljano."

Kaj selitev sedeža pomeni za kadrovske sestav ministrstva, kolikšen del ministrstva bo vezan bolj na Maribor? Na zaslišanju ste omenili, da boste preučili smotrnost glede na oddaljenost zaposlenih, pa tudi delo od doma glede na logistiko.

"Sama moram reči, da vedno prisluhnem, če želi kdo delati od doma, ker se tudi sama že vsa leta vozim v Ljubljano in vem, da je zdaj, ko to traja včasih tudi po dve uri v eno smer, nevzdržno, zlasti za tiste ljudi, ki imajo družino, ker potem dejansko nimaš drugega kot službe niti ne moreš ničesar urediti. Tako da načeloma zagovarjam, da se tisto, kar je mogoče, opravi od doma. Res pa je, da je potem, ko bodo enote okrepljene, tudi ne bo več toliko razlogov za delo od doma. Se mi zdi, da če nekdo iz Maribora in ima delo v Mariboru, da potem ni potrebe po delu od doma. Računam, da bi bilo možno, da okrog 70 zaposlenih, glede na analize, od kod se kdo vozi, v prvi fazi dela v Mariboru. Ko sem sestavljala svoj kabinet, sem gledala, da nas je večina iz vzhodne Slovenije, imamo tudi Prekmurko. Je pa res, da vedno pa to ne gre, ker vseeno moraš gledati tudi na strokovnost, sposobnosti, ne pa samo na to, od kod kdo prihaja. Se pa definitivno v naslednjih razpisih bomo potrudili, da so seveda ljudje iz tega konca, ker to je tudi namen."

Bi zagovarjali še selitev kakšnih drugih ministrstev ali druge institucije, ne samo v Maribor, tudi kam drugam po Sloveniji v luči tega napovedanega decentralizma, ki je tudi nekako rdeča nit te vlade?

"Zagovarjam, sicer smo prvi, ki moramo to dejansko tudi izvesti. Je pa napovedano, da naj bi vsaj štiri ministrstva temu sledila, bodo sicer drugi ministri za svoje resorje povedali, ampak za ministrstvo za okolje in prostor ali za direkcijo za vode, vem, da je želja, da bi bila v Celju ali recimo za direktorat za pomorski promet se zdi smiselno, da bi bil na obali, ker je tam tudi največ stroke. Minister Rončević je napovedal, da bo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in mladino preselil v Novo mesto. Tako da upam, da se bodo ministri postopoma za to odločali. Je pa res, da se jih v tem trenutku dosti ukvarja z združevanjem resorjev in imajo zelo zahtevna področja, recimo javno upravo, notranje zadeve, digitalizacijo, energetiko, okolje in je precej dela v tej fazi s tem."

Kmalu po vaši potrditvi na odboru je prejšnja ministrica Stojmenova Duh ob delitvi našega članka v komentarju zapisala, da njej pa so ob delovanju ministrstva v Mariboru pa očitali, da hoče delati od doma. Gre za neko preinterpretacijo in očitke, dejansko pa ne tedaj ne zdaj ne gre za to, kar bi kdo upravičeno povezoval z bližino doma.

"Ne, ne gre za to. Ko je gospa dr. Stojmenova Duh to naredila, sem potezo pozdravila, se mi je zdelo super. Karkoli, kar pride izven Ljubljane, vedno absolutno zagovarjam. Sama imam 23 let delovne dobe in se večinoma vozim, vedno sem bila na delovnih mestih, ki niso omogočala dela od doma, tako da s tem gotovo to ni povezano. Se mi pa zdi za druge ljudi in za regije precej fer, da ni vse skoncentrirano v Ljubljani. Podatek, ki še narašča, je, da se nas trenutno že 140 tisoč dnevno vozi v Ljubljano, kar je nesmiselno in tudi za Ljubljance to postaja nevzdržno. Če prišteješ še to, da ljudje gredo po opravkih, je to po pol milijona ljudi v centru Ljubljane in tudi tam več ne prideš iz enega konca do drugega v normalnem času."

Se pa zdi, da vseeno ta regionalni princip oziroma težnjo po policentrizmu in da ni vse skoncentrirano v Ljubljani, boljše čutimo vsi, ki smo iz regij, na drug način dojemamo centralizem.

"Mislim, da res gledamo čisto drugače. Dokler človek ne izkusi na svoji koži, si ne zna predstavljati, kako to izgleda. Če pa človeka iz Ljubljane pošlješ dvakrat v Maribor ali v Mursko Soboto, je potem čisto drugačna slika."

Je nenadoma kar daljša pot običajno?

"Je daljša pot, tako ja. (smeh). Veliko besed je potem ob tem ..."

Če se še zadrživa v Mariboru. Pred volitvami se je dosti govorilo in obljubljajo iz vseh strani tudi poseben zakon za Maribor. Že ob nastopu funkcije ste odgovorili, da to ni mogoče, ker bi sledil domino efekt, torej pričakovanja ostalih občin, in tega ne bi bilo možno izpeljati. Da pa ukrepi za Maribor vendarle bodo, čeprav posebnega zakona ne more biti, ste dejali. Obljube pred volitvami so drugo kot realnost potem, ko bi zakon težko utemeljili pred drugimi samo za Maribor.

"Sama sicer v predvolilni kampanji takrat nisem sodelovala, niti me ni nihče vprašal, bi pa že takrat dala isti odgovor, ker res nisem za neke lex specialis-e, posebne zakone, ampak za ukrepe pa. Trenutno se začnjen programiranje za naprej, za obdobje 2028 - 2034. Ravno danes (na dan pogovora, op. p.) smo imeli sestanek z združenjem mestnih občin in združenjem občin, ki mu bo sledili še sestanek s skupnostjo občin. Vsi imajo že izkušnje in tudi mestne občine imajo poseben mehanizem, reče se mu celostne teritorialne naložbe. Mislim, da zelo lepo teče, dobre projekte

pripravljajo, tega zagotovo ne bomo spreminjali, ampak bi radi mehanizem še razširili, dali še dodatna sredstva, če se bo Evropska komisija strinjala, in na ta način bi res lahko malo bolj razvojni projekti še v ostalih občinah nastajali tako kot v mestnih občinah. Mislim, da lahko mestne občine, če se tega lotijo pametno, kar veliko razvojnih projektov sfinancirajo. Poleg tega ne smemo pozabiti na centralizirane programe v Bruslju. Plan je, da bo Slovenija v naslednjem programskem obdobju vplačala v proračun EU osem do devet milijard evrov, dobili naj bi pet do šest milijard, tu vidite, da je razpon, se pravi minus, in ta minus bomo morali prvič v zgodovini pokrivati s tem, da se bo kandidiralo na centralizirane programe v Bruselj, ki so zahtevni. Ravno mestne občine imajo možnost, da sredstva črpajo, ker male občine so, kar se tega tiče, prešibke, niti niso konkurenčne v primerjavi z drugimi mesti po Evropi, ki bi jih povabili v partnerstvo. Ljubljana in Maribor sta prva, ki bi iz teh razpisov lahko kar veliko pridobila. Sama sem tudi mnenja, da sta na obeh občinah dobri ekipi, dobre projektne pisarne, ki tudi že imajo izkušnje in že dolga leta na tem delajo. Mislim, da če bodo prave prioritete določili, bodo uspešni."

Vidite pod vodstvom župana Saše Arsenoviča dober razvoj Maribora?

"Ne vem, če bi komentirala vsakega posameznega župana, tu so mnenja različna. Mislim, da se vsak po svoje trudi, vem pa, da je tu projektna pisarna, kjer ljudi poznam, in si res prizadevajo, da v Maribor pripeljejo sredstva, kolikor se le da. Vsak si pač določi svoje prioritete."

Omenili ste srečanje z občinami, ravno mestne so, še preden ste bili potrjeni za ministrico, omenjale CTN mehanizem in bojazni ukinjanja, ki so torej, kot zatrjujete, neupravičene. Vedno je na tapeti tudi financiranje občin in vprašanje višine povprečnine. Nekateri župani so neformalno omenjali bojazen, da bi se trinajsti b člen zakona o financiranju občin lahko spreminjal, torej del o financiranju nalog črtal. Je kaj na tem ali so tudi to neutemeljene bojazni in morda le govorice?

"Mi smo v koalicijsko pogodbo zapisali, da bodo občine imele prioriteto. Nismo se še lotili čisto konkretnih stvari, ki bi jih spreminjali, odpirali, ker smo sredi leta prevzeli mandat. Tudi z občinami smo se danes dogovorili, da pred parlamentarnimi počitnicami noben zakona ne bo odpiral. Ministrstvo za finance je občinam že ponudilo, koliko naj bi znašala povprečnina v naslednjih dveh letih in zdaj bodo kot vsako leto potekala pogajanja z ministrstvom za finance. Verjamem, da čisto na maksimalne zneske, ki si jih občine želijo v tem trenutku, ne bo mogoče iti zaradi javnofinančne slike, ki nam je vsem znana, 900 milijonov evrov trenutno manjka v proračunu. Smo se pa dogovorili, da bomo nadaljevali z delom v operativni delovni skupini, kjer so vse občine vključene, se pravi predstavniki vseh treh združenj, in takrat se bomo tudi lotili zakona o financiranju občin počasi na operativni ravni in bomo videli, v katero smer bi ga spremenili. Se pravi, na eni strani moramo iti v korist občinam, da bodo zadovoljne, po drugi strani pa moramo tudi gledati, kaj to pomeni za proračun."

Tudi med manjšimi občinami se vidi, da so mnenja deljena. Obmejne občine po mojem mnenju morajo imeti poseben status, ker tam na določenih območjih ni več ljudi, samo še starejša populacija, mlajše dobesedno ni več in ta območja počasi izumirajo. Tu bo treba, kar se tiče kriterijev, na kakšen način se sredstva dodeljujejo, razmisliti, sploh za manjše obmejne občine, tudi občine, ki imajo več romskih naselij in tako naprej. So specifike."

Nedavno ste objavili razpis za krepitev skupnih občinskih uprav. Ponekod se kar dobro obnesejo, so pa tudi verjetno še rezerve. Včasih se zdi velik precep med malimi občinami, ki imajo res kadrovske težave, in večjimi, ki si lažje privoščijo in tudi lažje dobijo strokovno usposobljene kadre. Vidite korak naprej v smislu sodelovanja, ki se načeloma spodbuja tudi sicer pri projektih?

"Meni se zdi super, da delujejo skupne občinske uprave, sploh pri razvojnih nalogah. Na manjših občinah delati evropske projekte, sploh če gre za mednarodne, čezmejne zgodbe, je skoraj nemogoče. So tudi občine, kjer žal zaposleni ne znajo tujih jezikov, niti nemško niti angleško, in tu so koristne so skupne občinske uprave. Ali recimo pri redarskih službah, pri vsem tistem, kar se le da, da združijo moči. Tudi regionalne razvojne agencije so za moje pojme zlata vredne, ker jih imamo v vseh statističnih regijah. Tam je, enkrat sem računala, gotovo čez 200 ljudi, ki delajo na tem že dolga leta in so usposobljeni in tudi lahko pomagajo občinam. So pa odvisni od njihovega statusa, ker nimajo dovoljšnjega financiranja. Pred leti sem gledala bilanco za mariborsko razvojno agencijo. Če dobiš 40 tisoč evrov javnih sredstev na leto in se potem moraš boriti na trgu za plače, je verjetno težje pomagati še čez 40 občinam, kot če bi bil nekje na varni strani, vsaj kar se plač tiče."

Boste zato krepili regionalne agencije?

"Mislim, da jih je nujno krepiti, tudi če bomo šli v smeri pokrajin, so regionalne agencije lahko dobra strokovna pomoč tudi političnim strukturam na pokrajinski ravni."

Pokrajine so seveda večna in zdaj gotovo spet kar prva tema na področju regionalnega razvoja in lokalne samouprave. Bodo realno uresničljive glede na potrebno dvotretjinsko večino? Začetek mandata glede na delovanje parlamenta ne obeta ravno, da bi jih ustanovili.

"Jaz moram biti pri tem največji optimist, prvič zato, ker se sama s tem res že dolga leta ukvarjam, po drugi strani pa je res to eden izmed štirih prioritetnih projektov te vlade. Na strokovni ravni bomo naredili vse, da bo zadeva pripravljena. Pravzaprav, če sem čisto iskrena, je že pripravljena, v državnem svetu je še v prejšnjem mandatu, pa tudi v zdajšnjem mandatu pod vodstvom Marka Lotriča zadeva tekla naprej, tako da zakonodaja je spisana. Pri tem je sodelovalo 60 slovenskih strokovnjakov in 50 tujih, vse skupaj sta vodila dr. Brezovnik in dr. Trpin, tako da verjetno ni več strokovnjaka, ki bi ga našel, da bi lahko še kaj doprinesel. Je pa res, da je treba dokumentacijo novelirati, jo spet dati do resornih ministrov in pogledati, kako daleč lahko pridemo. Dejstvo pa je, da je to treba izpeljati v prvem ali pa v drugem letu vlade, sicer se potem spet vsi ukvarjajo s predvolilno kampanjo. Res je, rabimo 60 glasov, bomo videli, če je to sploh možno, glede na še vedno razgreto politično ozračje in razdeljenost. Poskusili bomo še enkrat iti po poslanskih skupinah, je pa vedno bolj težko na koncu uskladiti, kar se tiče števila pokrajin, imen, sedežev, tam se pa potem navadno strasti najbolj razplamtijo."

Na točki števila in sedežev pokrajin se je vsakič ustavilo.

"Mi bomo plan naredili, res pa je, da je treba vzporedno voditi tudi dobro promocijo. Ljudje se običajno bojijo morebitne dodatne birokracije, jim povsem verjamem, da se bojijo. Sama mislim, da bi bil pravi čas za kaj takega že takrat, ko se je država osamosvajala, ko je bilo tudi največ pozitivnega naboja. Po 35 letih so ljudje bili že tolikokrat razočarani, da so dejansko ob vsem skeptični. Pogosto rečejo, zdaj moram na občino, pa na upravno enoto, tam prosim in čakam, potem moram iti še na državo, a zdaj bi pa hodil še na pokrajino. Tako da tu je res treba še ljudi prepričati, kaj vse bi jim pokrajine prinesle. Sama sem prepričana, da bi nam bilo boljše s pokrajinami. Upala bi si tudi spustiti del denarja na regionalni nivo, vsaj evropskega, kajti dejstvo je, da smo prepočasni. Hkrati pa je tudi dejstvo, da ljudje na terenu danes to že znajo, po tolikih letih od vstopa v Evropsko unijo, se ne bojim, da podjetja, občine in ostali ne bi znali pripravljati evropskih projektov, prej imajo coklo na državni ravni. Če bi imeli pokrajinsko vodstvo, sem prepričana, da bi se dosti bolj potrudili, da bi dobili naslednji mandat, se pravi z vidika tega, da bi res delali za ljudi. Podobno delajo v Avstriji, podobno delajo župani. Nad redkokaterim županom so ljudje razočarani, ker dela projekte za ljudi, se bori, da bo spet dobil naslednji mandat, na državni ravni pa so te menjave enostavno že prehitre."

Se vam zdi, da bi morali pri ustanavljanju pokrajin, da bi nekako bilo ohranjeno naravno bivanje v sedanjih regijah, slediti okvirom statističnih regijah, tu se že dotikam števila pokrajin, ki jih ljudje v smislu pripadnosti in tradicije čutijo in živijo.

"Tu so številke različne. Ko smo šli po poslanskih skupinah, je bila najmanjša šest, toliko, kot je škofij, državni svet je prišel do 15 pokrajin plus Ljubljana. Oni so takrat prav hodili po občinskih svetih in se dve leti posvetovali z občinami. Meni se zdi najbolj realno, da bi šli v smeri dvanajstih pokrajin, ker je to nekako naravno čez leta nastajalo in smo se po regijah na tak način zorganizirali. Marsikaj imamo v statističnih regijah, od socialnih ustanov, zdravstvenih, do regionalnih agencij, civilne zaščite, zdravstvene regije so tudi nastale, marsikaj se je v tej smeri razvijalo, ker smo se na tak način znašli."

Če preideva na prioritete, ki ste jih izpostavili pri delovanju kot ministrica: kot prvo ste izpostavili stabilizacijo izvajanja kohezijske politike in preprečitev izgube evropskih sredstev. Kot ste poudarili, morate do konca leta doseči ključne mejnike, sicer nam grozi izguba dela sredstev.

"Zdaj, ko se to programsko obdobje bliža h koncu, vsako leto šteje. Evropska komisija namreč vsako leto posebej proračunsko gleda. Vsak teden se to stanje izboljšuje, spremljamo številke, današnje je recimo, da moramo do konca leta porabiti še okrog 340 milijonov evrov, da dela sredstev trajno ne izgubimo. Če tega ne bi naredili, bi že trajno sredstva izgubili. Mi smo takoj

naredili pregled po vseh resorjih, stanje po posameznih ministrstvih sem posredovala ostalim ministrom, ker verjamem, da imajo široka področja, tako da imajo zbrane podatke, kako jim kaže na posameznih resorjih in lahko vprašajo sodelavce, pospešijo, tako da vsak teden se nekaj premakne. Okrog 15. julija bomo celovito sliko obravnavali tudi na vladi, sprejeli sklepe za letošnje in naslednje leto, da gre zadeva naprej. Kar se tiče načrta za okrevanje in odpornost, ki se letos decembra končuje in je zato seveda bil tudi vsem prioriteta, je informacija že bila podana na vladi. Dva resorja imata malo večje tveganje, a verjamem, da na koncu se bo izšlo. Kar se tiče ekipe na našem ministrstvu, sem tudi zadovoljna, ker je nivo generalnih direktorjev res strokoven in verjamem, da imajo pregled, ker so že iz sistema in da bomo s skupnimi močmi stvari pripeljali do konca. Moja naloga je, da tisto, kar na operativni ravni ne gre, ker včasih se pa tudi zaciklamo na operativni ravni, prosim ministre posebej, da v svojih resorjih zadeve pospešijo."

Že nekaj časa je tudi razprava, da bo manj kohezijskega denarja v luči zaostrene varnostne situacije in višjih izdatkov za obrambo. Kako vidite te perspektive, hkrati pa tudi podnebne spremembe - prav v času pogovora smo pred novo nevihto. Vse več he treba namenjati za izredne dogodke.

"Nove prioritete se pojavljajo, to je dejstvo. Krize se ponavljajo že od kovid dobe, ko nas kar naprej nekaj preseneča, tudi energetska kriza recimo. Zdaj so v isti kvoti kohezija in kmetijstvo, izdatki za varnost in konkurenčnost, s tem, da pri konkurenčnosti bodo lahko kandidirala zlasti podjetja, to so predvsem centralizirani programi na Evropski komisiji. Mi smo v skupini 17 držav zagovornic kohezije, smo bili že pred nami in mi bomo to peljali naprej, tako da se bomo borili za čim večji delež sredstev za kohezijsko in kmetijsko politiko. Ampak glede na to da je več prioritet, se zna zgoditi, da bo delež kljub temu nekoliko manjši, kot je bil do sedaj. Se bo pa vse skupaj videlo nekje novembra, decembra, ko se pričakuje, da bi se zaključila pogajanja na ravni predsednikov vlad. Potem mi nastopimo, da to sprogramiramo oziroma napišemo operativne programe za izvedbo. Kar se tiče podnebnih sprememb, je dejstvo, da se zadeve spreminjajo, a kljub temu se včasih sprašujem tudi o tem, kaj Evropska komisija počne, ker se razmere v Evropi najhitreje slabšajo. Včasih mogoče delamo preveč na ravni Evropske unije, preveč birokratsko, smo prepočasni, nekaj zagotovo ni čisto v redu, ker rezultati vseeno niso tako dobri, kot bi človek pričakoval, glede na to, koliko denarja se

vlaga v ukrepe."

Koliko ste seznanjeni oziroma ste spremljali poplavno sanacijo? Boštjan Šefic je v vladnih strukturah po menjavi ostal na položaju šefa poplavalne obnove. Kako vidite to plat tudi z vidika, kar omenjate, koliko gradimo za neko dolgoročno odpornost v razmerju z vložki na terenu?

"Seznanila sem se toliko s tem, da so takrat zaprosili za sredstva solidarnostnega sklada in da je tudi bila ravno takrat, ko sem prihajala na resor, Evropska komisija v zvezi s tem na obisku. Sklad, ta tranša, ki smo jo dobili, se počasi zaključuje in kolikor vem, so bile zadeve tudi uspešno izvedene, tako da nekih večjih težav ni."

Ko sva pri izrednih dogodkih, bi omenila najvišje ležečo kmetijo v Sloveniji Bukovnik, glede na to, da je nedavno pogorela zaradi udara strele, torej nepričakovanega nesrečnega dogodka. Tu se je sicer ministrstvo za kmetijstvo hitro odzvalo in napovedalo ukrepe. Je še kakšna možnost nadaljnega pristopa kohezijskega ministrstva, bo tu dolgoročno kak vzvod tudi z vidika razvoja podeželja, ker vendarle gre za turistično hribovsko kmetijo in ohranjanje poseljenosti na podeželju.

"Zaenkrat je zadeva na ravni ministrstva za kmetijstvo. Dolgoročno pa moramo celovito pogledati, katere razpise imamo, se medresorsko uskladiti in videti, kakšne so še možne oblike."

Skupaj s predsednikom fokusa in državnega sveta Markom Lotriča sta zoper Alenko Bratušek vložila kazensko ovadbo z očitkom o zlorabi uradnega položaja. Zakaj se vam je njeno delovanje pri vodenju komisije za nadzor javnih financ zdelo za ovadbo, kje vidite prekoračitev pooblastil predsednice te komisije?

"Na splošno sem proti političnim obračunom in nisem bila pristašica obračunov. Vsak od nas ima neke vrednote, prepričanje, a to ne pomeni, da moramo en z drugim javno obračunavati na tak način. Mene so sicer povabili na komisijo za nadzor javnih financ, kjer pa nisem prišla niti do besede, kljub temu da sem generalna sekretarka stranke FOKUS, kar pomeni tudi odgovorna za poslovanje. Po drugi strani se je obravnavalo obdobje od takrat, ko je bila stranka vpisana v register in do parlamentarnih volitev, to je obdobje, ko smo bili izvenparlamentarna stranka. Šlo je za vsega skupaj 8.700 evrov, a saj znesek ni toliko važen. A nihče ne pove javno, da so to bile izključno donacije skladno z zakonodajo fizičnih oseb. V to stranko sva predvsem investirala midva z gospodom Lotričem in najine družine. Pri tem znesku je šlo med drugim za plačilo za pogostitev, za pice za 500 evrov. Mislim, da skoraj verjetno vsak ve, da imam pri svojih skoraj 50 letih toliko denarja, da lahko te pice častim. Hkrati sem imela sklenjeno za ta znesek pogodbo o nedenarnih prejemkih z gospodom Lotričem kot predsednikom stranke skladno z zakonodajo in niti niso hoteli poslušati, ko jim je on hotel dokazati. Kar se tiče volilne kampanje, smo mi dali donacije po dogovoru v skupno vrečo za volilno kampanjo z Novo Slovenijo. Za kar smo se dogovorili, toliko smo nakazali. Dokazilo o nakazilu je, dokazilo o tem, kdo je dal donacijo, je. Mi nismo niti predmet revizije, ker nam ni bilo treba niti TRR-ja za volilno kampanjo odpreti, to je imel NSi, se pravi NSi bo tisti, ki ga bo računsko sodišče revidiralo. Tako da tu je šlo res za politični obračun. Mislim, da če lahko vsa Slovenija gleda politični obračun, imamo tudi mi pravico, da ustrezno ukrepamo. Počasi je dovolj tega, da medsebojno obračunavamo, eni ali pa drugi, ni važno. Samo hrbet nastavljaš in se na koncu še sekiraš, kljub temu da veš, da ni bilo narejenega nič, kar bi bilo narobe."

Alenka Bratušek je med drugim odgovarjala, da je podala samo predlog, da se financiranje preuči na računskem sodišču, KPK-ju, ne pa podala vnaprejšnjih obsodb.

"Ona ne bi smela po poslovniku dati tega na obravnavo na komisijo za nadzor javnih financ, zaradi

tega, ker je bil naslov zadeve prav sum nezakonitega financiranja stranke FOKUS Marka Lotriča. Tu sploh javni denar ni bil vključen. Komisija za nadzor javnih financ se lahko ukvarja izključno z javnimi sredstvi. FOKUS Marka Lotriča ni javna institucija in niti evra ni dobil do takrat, ko je ona to obravnavala, iz javnih sredstev. KPK prijava je bila dana že prej, prijava na računsko sodišče je bila dana že prej, oni so svoje mnenje povedali. Še preden smo delali stranko, sva midva pridobila vsa pravna mnenja. Prvi dan, ko je postal predsednik državnega sveta, je predal firmo Lotrič Meroslovje otrokom, drugi teden, ko je bil predsednik državnega sveta, je šel po celem Balkanu, ker imajo firmo v osmih državah, in je predal preko odvetnikov in notarjev firmo, da ne bi bilo kaj spornega. Takrat smo dobivali mnenja od Komisije za preprečevanje korupcije, kaj lahko, česa ne sme, da smo to ustrezno uredili. Dobili smo tudi mnenja, kar se tiče njegovega udejstvovanja v Združenju delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije (ZDOPS) in Območne obrtno-podjetniške zbornice Škofja Loka. Tudi tu nič ni spornega, ker on niti ne bi bil v državnem svetu, če ne bi izhajal iz interesnih skupin, kjer je bil voljen. Imamo vsa pravna mnenja. Ko sva stranko FOKUS ustanavljala, sva vprašala vse, ali lahko to delava in sva dobila vsa mnenja. Na koncu sva še pri posebni odvetniški firmi, da bo šlo v arhiv državnega sveta, dobila še eno pravno mnenje, tako da vse stoji. Tako da res, ob vsem obračunavanju se mi ne zdi prav."

Se vam zdi, da če se to konča, ker vemo, kako dolgi so postopki, ne da se karkoli sprocesa tudi v pravnem smislu, da pa ta ovadba pa prispeva k umiritvi političnega obračuna, ko pravite, da ste nasprotnica obračunov. Ne prinaša dejansko še večje zaostritve?

"Ne vem, mislim pa, da se ona gotovo ne bi ustavila. Lahko nastaviš svoj hrbet enkrat, dvakrat, mi smo ga nastavljali, odkar smo stranko FOKUS naredili, ker smo očitno šli nekomu v nos. A potem, ko te desetkrat nekdo udari, pa verjetno tudi odreagiraš, to je čisto človeško. Enkrat se mora zaključiti, sploh pa glede na to, kaj vse mi o drugih poslušamo, da se financirajo stranke iz javnih podjetij, da se financirajo vplivnice iz javnih podjetij, da se je financiral kabinet predsednika vlade s sodelavci iz javnih podjetij. Enkrat je dovolj."

Omenjali ste pravna mnenja, ki ste jih pridobivali - ali ta zadevajo tudi očitano dvojno vlogo Lotriča kot predsednika stranke in predsednika državnega sveta in vprašanja konflikta interesov pri tem delovanju.

"Vse imamo. Imamo vse napisano, vse, kar je možno. Tudi glede na to, da se ustanavlja še strateški svet vlade za gospodarstvo, v primeru, da bi tudi tam sodeloval kot predstavnik delodajalcev, imamo spisan postopkovnik, naredila nam ga je odvetniška firma. Se pravi, če se zazna dvom v njegovo delovanje, recimo, da se na strateškem svetu pogovarjajo o nekem zakonu, ki prinaša spremembe za gospodarstvo in pride ta zakon v obravnavo v državni svet, je opredeljeno vse, kar mora narediti, da se izogne dvomu o nasprotju interesov. Mora svetnike in svetnice vprašati, ali oni menijo, da obstaja potencialen konflikt, če imajo karkoli proti, da je vključen in oni potem o tem glasujejo. Če rečejo, da ni nobenega dvoma, lahko sodeluje v razpravi, lahko glasuje, če pa se izkaže dvom oziroma predlog preglasujejo, preda vodenje seje podpredsedniku in ni vključen v razpravo in glasovanje. Na ta način je potem zadeva čista."

V stranki Fokus ste bili pred volitvami veliko na terenu, tako ste tudi prispevali k rezultatu državnozborskih volitev v povezavi z NSI in SLS. Se verjetno že pripravljate tudi že na novembrske lokalne volitve. Ali imate na terenu razširjeno mrežo, vemo, da imajo stranke na sploh težave s kadri in kandidati, da ni prav širokega nabora.

"FOKUS smo si zamislili kot zagovornika podjetnikov, kmetov, ljudi, ki so delovni, tudi srednjega razreda. Nisem si predstavljala, da je tako težko z ničle stranko postavljati, tako da če bi jo morala še enkrat, bi dobro premislila. Res smo se trudili, na koncu smo imeli 16 kandidatov, to so bili res ljudje, ki prej niso nikdar bili v politiki in so se bili pripravljeni izpostaviti. Trije so bili tudi pod

pritiske v službi, da so morali odstopiti od kandidatur, ker bi bili ob službo. Preračunavali smo, v katerih okrajih bi nam lahko uspelo, imeli matematika, ki se je s tem ukvarjal, se poigral s prejšnjimi dvojnimi volitvami, a točno pa nisi mogel vedeti, ker je bila to čisto nova stranka, tako da smo lovili tudi glasove sorodnih strank, ki so nam malo po programu podobne. Na koncu smo dobili druge, tretje najboljše okraje, ker smo se vseeno borili tudi znotraj trojčka. Zelo smo bili veseli, da smo dobili eno poslanko, tam smo pravzaprav računali, ker smo gospoda Lotriča izmerili na Gorenjskem v okrajih Škofja Loka 1 in 2 in je daleč presegel vse kandidate. Sam se je potem odločil, da ne bo kandidiral zaradi funkcije v državnem svetu, da dokonča mandat, ampak smo pa dobili poslanko od tam. Mi vemo, da so naši kandidati prinesli po teh preračunih, kljub temu da so bili v drugih najboljših okrajih, 20 tisoč glasov, vprašanje pa, koliko je celoten trojček zaradi tega dobil, tega nikdar ne bomo vedeli. Ampak smo zadovoljni, tudi znotraj trojčka se razumemo zaenkrat. Pripravljamo se na lokalne volitve, s tem, da so vsa vodstva strank rekla, da se v to ne bodo preveč vtikala, se pravi, da se na lokalni ravni odbori sami odločajo, ali bodo na volitve šli sami ali bodo s SLS ali z Demokrati ali bodo z NSI ali Fokus ločeno, možne so čisto različne kombinacije. Imamo pa zaenkrat evidentirano, da bi v osemnajstih občinah kandidirali."

V vseh teh občinah tudi z županskimi kandidati?

"Ponekod z županskimi kandidati in listami, ponekod le s svetniki. Ker ljudje res kar premislijo, preden se podajo v kaj takega in v politične zgodbe."

V zadnjem obdobju so se na lokalni ravni kar razširile nestranskarske liste, kar je bila tudi posledica vseh političnih razprtij, zdaj vidite morda priložnost znova bolj za stranke? S kadri je vseeno problem.

"S kadri je problem, s tem, da se mi zdi, da na lokalni ravni se še vseeno tudi najdejo, sploh za občinske svetnike. Trudili se bomo, da bomo čim manj ideološki, to se mi zdi pomembno, in za res dobre ukrepe. Zlasti za občine in za podjetja se bomo trudili še naprej."

Kako vidite omnibus, interventni zakon, ki je zdaj predmet ustavne presoje.

"V omnibus zakon so bili vključeni tisti ukrepi, kjer smo si predlagatelji želeli, da bi se hitro videl nek učinek predvolilnih obljub. Zdaj je čisto vse odvisno od tega, kako dolgo ga bo ustavno sodišče imelo v obravnavi."

Katere vsebine so za vas ključne, v ospredju so verjetno podjetniške, gospodarske?

"Jaz sem si sicer najbolj želela, da bo najprej dohodnina nazaj uvedena, ker to bi se ljudem res najbolj poznalo na denarnicah, se pravi splošna davčna olajšava. Tudi kapica za strokovnjake se mi zdi pameten ukrep, glede na to, da nam dejansko uhajajo. Tudi meni osebno se je pol družine v Avstrijo preselilo, dobesedno, kot mlada družina. Tu ni bilo možnosti za doktorja znanosti, tam pa lahko vodi inštitucijo, kjer je 500 zaposlenih, pa ga ne obravnavajo kot tujca. Dober ukrep se mi zdi tudi znižanje DDV-ja. Kar nekaj je bilo smiselnih ukrepov, ki bi lahko hitro učinkovali."

Večkrat ste poudarili, da župani in podjetniki ne potrebujejo novih obrazcev, ampak učinkovito državo. Namesto manj birokracije je je res precej več. Bo torej zdaj res obdobje, ko boste presekali birokratski vozeli?

"Na našem področju se mi zdi ključno, da se vsaj zaradi transparentnosti moramo potruditi, da imamo novembra, decembra objavljene najave razpisov za naslednje leto ali dve. To se mi zdi najmanjši problem, zato, da lahko ljudje pripravijo dokumentacijo, da si ne povzročajo nepotrebnih stroškov. Kar si sama tudi želim, je enoten informacijski sistem za razpise, začenši z evropskimi

sredstvi po vzoru Evropske komisije. Se pravi, za vsa področja enoten sistem, pri čemer dobiš šifro, imaš pa pred sabo dve-, triletni program, v katerem natančno piše, kdaj bodo kateri razpisi, kaj bodo upravičeni stroški, kdaj bodo roki za oddajo vlog in so vsi ti roki identični, tako da če enega zamudiš ali mogoče dobiš premalo število točk, se prijaviš na drugega. Je pa res, da tam komuniciraš na način, da ne veš, s katerim uradnikom komuniciraš, kar sem preverila tudi sama in ocenjujem kot dobro. Tudi če sem pri tem imela kašno vprašanje, sem ga poslala v sklop pod vprašanja in odgovore in dobila odgovor. Tu tudi ni nobene možnosti, da pritiskaš na kogarkoli, tako ni možna korupcija. Tudi, ko odločbo o projektu dobiš, je obrazložena na dveh, treh straneh po poglavjih. Točno ti napišejo, koliko točk si dobil, zakaj si izgubil točke, kaj lahko narediš, da projekt izboljšaš. Tako da tak sistem se mi zdi dosti bolj pravičen. Je pa res, da malo me je pa strah, kdo bi ta informacijski sistem zgradil, še imam dilemo, ker da si pa naenkrat lahko tudi ujetnik teh, ki informacijske sisteme delajo."

Nenehno govorimo o gostem prometu in zastojih na cestah in da preveč časa porabimo za vožnje od Ljubljane in vsakodnevne premike na sploh. Projekt tretje razvojne osi je leta izpostavljen, a še tudi ne končan. Računate, da ga bo zdaj končno možno spraviti v življenje po načrtu?

"Upam, da se bodo potrudili, da imajo plane in bodo projekt izvedli do konca. Se mi zdi tudi minister za infrastrukturo Jernej Vrtovec operativen, pozna zadeve, je že bil minister. Upam, da bo to sprovedeno, bi si pa sama želela tudi premik na železnicah. Ključno se mi zdi, da bi prišli v normalnih časovnicah z enega do drugega konca Slovenije, s tem bi tudi ceste bistveno razbremenili."

Z razliko od tujine smo skozi dolgo obdobje premalo vlagali v železniško infrastrukturo, jo zanemarili, tudi opuščali proge.

"Način, da se najprej obnovijo železniške postaje, potem pa šele tiri, mi tudi ni čisto jasen, ne morem identificirati, v čem je problem. Kar se mi zdi ključno, je, da bi vlaki normalno vozili, ampak se pa najprej lotimo železniških postaj."

Več razpisov je aktualnih trenutno na vašem ministrstvu, od revitalizacije javnih planinskih objektov, poslovnih con, več objav je bilo v zadnjem obdobju. Verjetno izhajajo še iz že načrtanega programa, še niso vaši novi, kakorkoli spremenjeni nastavki? V kakšni kondiciji je ministrstvo po Jevšku, primopredaja je bila korektna, kot tudi predstavitev na odboru brez zapletov in pripomb, bila je bolj v ospredju vsebina kot pri kakšni od drugih primopredaj.

"Glede na to, kar sem zdaj pregledala, moram reči, da sem kar zadovoljna. Poznam več kot pol zaposlenih že iz prejšnjih obdobj. V tem času se je tako pokazalo, kakšno je stanje. Korektno je prejšnji minister opozoril tudi na tista področja, kjer so težave pri črpanju, tudi sam je povedal, da je imel težave z ministrstvom za finance. Vemo, da je denar šel v neke druge prioritete, saj smo lahko vsi to spremljali, zaradi tega se je pač na evropskih sredstvih vzelo. V 2026 so še bila zagotovljena, medtem ko je blagajna, kar se tiče evropskih sredstev tudi za sofinanciranje, trenutno za 2027 naprej prazna, tako da to moramo ob rebalansu urediti. Zaradi tega tudi niso mogli projektov izvajati, ker niso imeli kritja v pogodbah. Pri čezmejnih programih je črpanje v redu, nobenih težav ni z Avstrijo, Hrvaško, Madžarsko, Italijo, večji izzivi so na manjših programih (Norveška, Švica), ampak bomo tudi to rešili. Zadovoljna sem, da so strategijo regionalnega razvoja še v zadnjih izdihljajih pripeljali čez parlament. Če bi mi to pustili, bi bilo res težko vse postopke znova zagnati, razlagati, odpirati. Usmeritve so prave, strategija je vsebinsko ustrezna, sem jo preučila že, ko sem se pripravljala na zaslišanje pred odborom. Mogoče je premalo vključeno v gospodarstvo, so nam tudi iz gospodarstva povedali, da so želeli biti bolj vključeni, tako da ga bomo bolj vključili. Načeloma se mi zdi, da je

ministrstvo v primerjavi z drugimi resorji kar v dobri kondiciji in sem tudi vesela, da je bil župan na tem mestu. Ker je bil prej župan, je bolje vedel, kaj dela, praktični, terenski, lokalni in operativni vidik se pozna."

Operativnost sploh posebej in večkrat poudarjate. Začeli sva pogovor v Mariboru in ga nekako v Mariboru tudi končajva. Na mestni občini Maribor ste med letoma 2009 in 2012 tudi vodili projektno pisarno. Potem so izbruhnile mariborske vstaje. Kako danes gledate na to obdobje, kaj je šlo po vašem mnenju narobe?

"Takrat v projektni pisarni, bili smo tudi na Rotovžu, nismo bili toliko vključeni v dnevno dogajanje na občini. Kolikor imam spomin na tisto obdobje, smo se trudili, imeli tudi več kot 50 evropskih projektov, kjerkoli je bilo možno, smo se prijavljali. Tudi sama sem bila takrat deležna postopkov, ovadb, tudi glede na to, da sem vodila službo za investicije, je logično, da sem bila vključena. Ampak takrat sem si vseeno rekla, da je pa kar dobro, da se držiš pravil pri delu, da smo vedno imeli nadzornike, projektante, skrbnike pogodb, pravno službo, finančno službo, da smo postopke res korektno peljali in so bile zadeve tudi dobro zaključene. Zakaj so bili pa ljudje tako jezni, pa ne vem, težko rečem, ali so bili naščuvani ali so res bili tako nezadovoljni."

Vse vaše delovne vloge doslej so bile strokovne, pridobili ste kompetence za vsa področja ministrstva, gotovo pa se ministrska funkcija zdaj bistveno razlikuje, je politična in vezana na drugačno obliko odgovornosti. Kako to vidite, tudi do Maribora recimo.

"Res je, dolgo že delam v drugih linijah. Začela sem na kohezijski politiki. Večkrat o tem razmišljam, že od dela pri dr. Ivanu Žagarju. Kohezijska politika je vezana na vlado, moraš delati na ministrstvu, z Evropsko komisijo. To je bila taka naravna pot, a nikdar nisem imela želje biti ministrica. V prejšnjem mandatu, takrat zaradi zdravstvenih razlogov, niti nisem mogla prevzeti resorja, tudi zdaj smo sprva imeli drugega kandidata. A na koncu je prišlo do odločitve, ker sem se sama s seboj pomenila in si rekla, pa dobro, zdaj si tri leta soustanavljala stranko, napisala program, vse dokumente, kaj pa zdaj, ko je prišlo do tega, da bi morala prevzeti. Tako sem se tudi odločila. Funkcijo res jemljem kot odgovornost, ker je zdaj to prva linija, si več ali manj odvisen sam od sebe, svoje težave moraš sam reševati, prej sem vedno imela nek "back up", zaslombo. Jemljem pa funkcijo tudi kot prehodno obdobje, ki ni za večno. V štirih letih se moramo maksimalno potruditi, da stvari, ki so mogoče zdaj v zaostankih, spravimo v red. Samo na tak način gledam na ministrsko funkcijo. Se bom pa pri svojem delu zmeraj posvetovala. Več glav več ve, ne bom rinila skozi zid, pomembno se mi zdi vključevati in prisluhniti mnenjem, to je tudi pomembna motivacija za zaposlene, da vedo, da je njihovo mnenje zaželeno in upoštevano."

Kaj je za vas najbolj ključno, da uspe po vsebinski plati, da bi lahko ob izteku mandata rekli, da to pa je uspeh?

"Nek uspeh se mi zdi že to, da smo uspeli se dogovoriti v predfazi, da je lokalna samouprava prišla na ta resor, ker zdaj si lahko rečemo, da nekako smo tudi ministrstvo za župane. Zdi se mi, da župani res opravljajo težko delo, da so država v malem in prav je, da imajo sogovornika. Vem, da ni vse na nas, da ne bomo mogli rešiti vsega, a če vsaj lahko vprašam drugega ministra ali se potrudim za župane, da stvari premaknemo, to pa lahko naredim. Zagotovo bomo dober sogovornik. Če nam uspe vse počrpati do konca obdobja, to bo gotovo velik uspeh in p dobro pripraviti vse za naprej, ker vseeno sledi dolgo obdobje naslednjih deset let. Velika moja želja so pokrajine, ki jih imamo že od leta 2005 nekako v podzavesti. Takrat se je dr. Žagar lotil projekta, spomnim se, da je cele noči sedel v parlamentu, pripravljaj zakonodajo, na koncu pa je za malo zmanjkalo. Pokrajine bi mi bile res velik življenjski uspeh. Če bi nam uspele in seveda nameravam vključiti vse ljudi, ki o tem kaj vedo, se mi zdi, da si to zaslužijo tako dr. Žagar kot skupina strokovnjakov, ki je na tem delala, tudi oba predsednika državnega sveta, se pravi Alojz Kovšca in Marko Lotrič, ki sta projekt ohranjala pri

življenju, pa vključila bi še druge, ki so sodelovali, kot recimo nekdanjega mariborskega poslanca Rudolfa Mogeta, ki se je s tem dosti ukvarjal. Če nam to ne bo uspelo, bo ostal grenak priokus."

Dopust načrtujete ali boste imeli kar delovno poletje?

"Sem res bolj malo na dopustu, tudi vikende, popoldneve, noči sem vajena delati, a malo mislim, da se človek mora ustaviti, vsaj da greš od doma. Da bi se čisto odklopila, je skoraj nemogoče, niti nisem tak tip, a malo pa le bom na dopustu med parlamentarnimi počitnicami."

<https://www.gov.si/novice/2026-07-21-ministrice-monika-kirbis-rojs-ce-bi-uspeli-s-pokrajini-bi-bil-r-es-velik-zivljenjski-uspeh>